

کالاهای تقلبی

صفا رحیمیان

تولید و فروش کالاهای تقلبی، معضلی جهانی با درآمدی مولتی میلیاردری است که پیامدهای اقتصادی و بهداشتی نامطلوبی را برای دولت‌ها، مصرف‌کنندگان و به‌طور کلی تجارت به همراه داشته است. کپی برداری در همه جای جهان رایج است. کابوس تقلب؛ بر غذایی که می‌خوریم، لباسی که می‌پوشیم، آنچه تماشا می‌کنیم و حتی دارویی که مصرف می‌کنیم سایه انداخته و از همه مهم‌تر، تولید کالاهای تقلبی به یک جرم سازمان‌یافته بین‌المللی تبدیل شده است. تولید کالاهای جعلی، تجارتی بسیار سودمند است که درآمد خود را فرصت‌طلبانه، از تقاضای رو به افزایش برای کالاهای ارزان‌قیمت و هزینه‌های اندک تولید و توزیع کسب می‌کند. فعالان این عرصه، با سوءاستفاده از ناآگاهی مصرف‌کنندگان و سوداگران منفعت‌طلب و اشتباهی سیری‌ناپذیر مردم برای خریداری برندهای ارزان‌قیمت، تجارتی پرسود را برای خود رقم می‌زنند. برآورد هزینه‌های تولیدات تقلبی بسیار دشوار است، ضمن آنکه هزینه‌ها و صدمات غیرمالی نظیر بیماری و مرگ را نمی‌توان به آسانی محاسبه کرد. با وجود این، تخمین می‌زنند که ارزش تولیدات تقلبی، سالانه به 250 میلیارد دلار می‌رسد. در حالی که تولیدکنندگان کالاهای تقلبی چنین سود سرشاری را به جیب می‌زنند میلیون‌ها مصرف‌کننده در سراسر جهان هر روز به سبب استفاده از کالاهای نامطمئن، نامرغوب یا حتی مرگبار، در معرض خطر قرار دارند.

• جعل و تقلب چیست؟

جعل در واقع عمل تولید کالاها با کیفیتی اغلب پایین‌تر از کالای اصلی و فروش آنها تحت عنوان یک نام تجاری، بدون مجوز صاحب نام تجاری است. معمولاً اجناس تقلبی تحت نام‌های تجاری مشابه نام‌های تجاری ثبت شده و بدون تایید یا نظارت مالک علامت تجاری به فروش می‌رسند. بسیاری از برندهای شناخته شده، در صنایع مختلف قربانی جعل و تقلب هستند. جعل و تقلب در واقع نقض قوانین علامت تجاری مرسوم است که شامل استفاده از علامت‌های تجاری مشابه عنوان اصلی در محصولات تقلبی است. تولید محصولات تقلبی بیشتر در کشورهای در حال توسعه با توانایی بالای تولید ارزان، مانند برخی از کشورهای آسیای جنوب شرقی رایج است، اگرچه اجناسی که به این صورت تولید می‌شوند در سراسر جهان به فروش می‌رسند، اما کالاهای تقلبی در کشورهای توسعه یافته کمتر تولید یا عرضه می‌شوند.

• تولید کالاهای تقلبی و قانون

تولید کالای تقلبی مخالف قانون است. در بیشتر کشورها، تقلب جرم محسوب می‌شود و از طریق قانونی قابل پیگیری و مشمول مجازات است. به‌طور ساده، تولید اینگونه کالاها به نوعی، دزدی محسوب می‌شود.

- نحوه فروش کالاهای تقلبی

کالاهای تقلبی در همه جا، از دست‌فروشان گرفته تا برخی فروشگاه‌های به ظاهر معتبر یافت می‌شوند. در سال‌های اخیر، بسیاری از فروشگاه‌های مربوط به اینگونه اجناس به صورت سازماندهی شده و مشابه فروشندگان قانونی و معتبر فعالیت می‌کنند. به علاوه، این کالاها به‌طور گسترده به صورت آنلاین نیز به فروش می‌رسند و به این ترتیب فرصت‌های بیشتری برای فریب مشتریان به‌عنوان خرید کالای واقعی با تخفیف در اختیار دارند.

- کالاهای تقلبی شامل چه اقلامی هستند؟

کالاهای تقلبی می‌تواند شامل هر محصولی باشد. محصولات الکترونیکی اعم از تبلت، گوشی موبایل، اجزای داخلی رایانه، آداپتورها، CDها، DVDها، داروها، تجهیزات و لوازم اتومبیل و غیره. برخی از این لوازم یا کالاها به قدری به کالای اصلی شباهت دارند که حتی افراد زبده و متخصص نیز در تشخیص آنها با دشواری روبه‌رو می‌شوند. مثلاً در بازار کالاهای تقلبی، تشخیص آی‌پدی که با سیستم اندروید کار می‌کند شاید سخت نباشد اما در بسیاری موارد شباهت‌های ظاهری کالا به قدری است که مصرف‌کنندگان را به راحتی فریب می‌دهد.

- خطرات ناشی از استفاده کالاهای تقلبی

کالاهای تقلبی از نقطه نظر بروز خطرات برای مصرف‌کننده، پیامدهای گسترده‌ای دارند و براساس موارد استفاده ممکن است خطرات جبران‌ناپذیری برای سلامت جامعه ایجاد کنند. مثلاً استفاده از تجهیزات الکترونیکی یا تجهیزات خودرویی تقلبی و داروها و مواردی از این قبیل که با کیفیت و استاندارد به مراتب پایین‌تر از نمونه‌های اصلی تولید می‌شوند بسیار خطرناک بوده و سلامت عمومی جامعه را در معرض خطر قرار می‌دهد.

از طرف دیگر، تولید کالاهای تقلبی به اعتبار تولیدکننده اصلی نیز صدمه زده و باعث کاهش اعتماد مشتری نسبت به برند اصلی می‌شود و با توجه به اینکه باعث ایجاد بازار کاذبی می‌شود، فرصت‌های فروش تولیدکننده واقعی را مخدوش می‌کند. صدمات ناشی

از این امر به تولیدکننده و مشتری محدود نمی‌شود زیرا تقلب، اقتصاد جهانی را نیز از حقوق گمرکی و مالیات‌های مربوطه محروم می‌سازد. به این ترتیب تولید اینگونه اجناس با اعمال مجرمانه‌ای که صدمات جدی به سلامت و ایمنی جامعه و اقتصاد و امنیت عمومی وارد می‌کند مرتبط است.

• آمار کالاهای تقلبی در ایران

طبق آمار سازمان ملی استاندارد ایران در طول سال گذشته، مانع از ورود 192 محموله کالای غیراستاندارد وارداتی به داخل کشور شد. این کالاها به وزن تقریبی 438 هزار و 681 کیلوگرم وارد گمرکات کشور شده بود که پس از نمونه‌برداری و آزمون، به دلیل مغایرت با استانداردهای مربوطه مرجوع شد. بیشتر کالاهای مرجوعی شامل: لوازم برقی، خانگی و ابزارآلات، لنت ترمز، قطعات خودرو، اسباب بازی، چای، برنج، مواد غذایی و غیره بوده است. عمده کالاهای مرجوع شده از کشورهای چین و امارات متحده عربی وارد کشور جمهوری اسلامی ایران شده بود¹.

• حقوق مصرف‌کنندگان؛ حلقه گمشده قفسه‌های فروشگاه‌ها

با رواج کالاهای تقلبی تنها مصرف‌کنندگان زیان نمی‌بینند. اعتماد جامعه نسبت به تولیدکنندگان و فروشندگان و به خصوص آنها که وارد جرگه‌های تقلب و خلاف نمی‌شوند سست می‌شود و در نهایت، این بی‌اعتمادی به ضرر اقتصاد و مناسبات اجتماعی خواهد بود، لذا به نظر می‌رسد بهترین راه برای حفاظت از حقوق مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و جلوگیری از تبعات گسترده ذکر شده، بررسی هر چه گسترده‌تر تطابق با استاندارد کالاهای وارداتی از یکسو و جمع‌آوری کالاهای تقلبی از سطح بازار از سوی دیگر است.

منابع:

1- سایت سازمان ملی استاندارد ایران، به نقل از همایون نکونام، مدیرکل دفتر ارزیابی کیفیت کالاهای صادراتی و وارداتی (چهارشنبه 1393/2/17)

2- Inta.org/TrademarkBasics/FactSheets/Pages/Counterfeiting.aspx